



REPUBLIKA HRVATSKA  
Ministarstvo gospodarstva  
i održivog razvoja

Zavod za zaštitu okoliša i prirode

# LIFE CONTRA Ailanthus – Uspostava kontrole invazivne strane vrste *Ailanthus altissima* (pajasen) u Hrvatskoj LIFE19 NAT/HR/001070

**Sandra Slivar**

Viši stručni savjetnik

Zagreb, 25.5.2022.



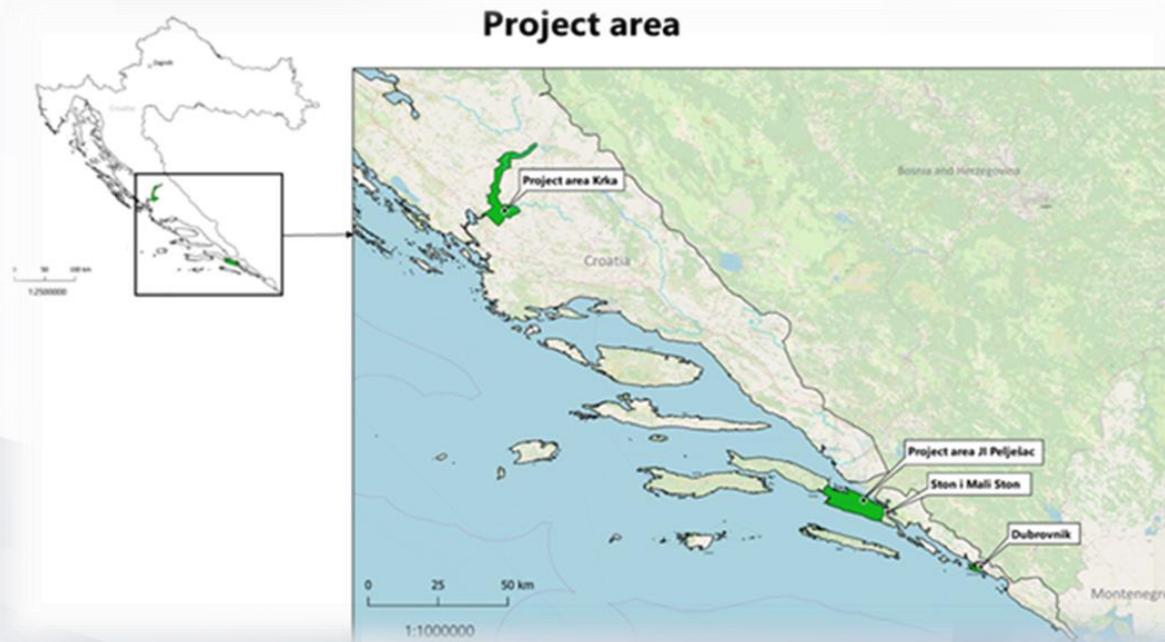
# Projekt „LIFE CONTRA Ailanthus“



- Zavod za zaštitu okoliša prirode Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja započeo je projekt „LIFE CONTRA Ailanthus“ financiran kroz LIFE program Europske komisije
- Partneri:
  - Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Dubrovačko-neretvanske županije
  - Javna ustanova Nacionalni park Krka
  - Tvrtka Vrtlar d.o.o. javno poduzeće za uređenje i hortikulturu

- Ukupan proračun projekta: 2.591.937,00 €
- Sufinanciranje EU: 1.555.161,00 €
- Trajanje projekta: 1. 10. 2020. – 1. 4. 2025.

- **Cilj:** uklanjanje jedne od najinvazivnijih biljnih vrsta u Europi, pajasena, u mediteranskoj regiji Hrvatske
- **Projektno područje:**
  - četiri područja ekološke mreže  
(HR2000918 Šire područje Krka, HR1000026 Krka i okolni plato, HR1000036 Srednjedalmatinski otoci i Pelješac i HR2001364 II Dio Pelješca)
  - gradovi s povijesnom jezgrom (Ston, Mali Ston i Dubrovnik)





NP Krka (HR2000918 Šire područje Krka, HR1000026 Krka i okolni plato)  
Foto: NP Krka



Jl Pelješac (HR1000036 Srednjedalmatinski otoci i Pelješac i HR2001364  
Jl Dio Pelješca)  
Foto: Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovi prirode Dubrovačko-neretvanske  
županije



Dubrovnik  
Foto: Vrtlar d.o.o.



Ston i Mali Ston  
Foto: Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovi prirode Dubrovačko-neretvanske  
županije

## Zašto je pajasen problem?

- ugrožava prirodna staništa uključujući područja visoke vrijednosti očuvanja
  - izuzetno brzo raste
  - podnosi različite ekološke uvjete
  - visoka sposobnost razmnožavanja i širenja
- uzrokuje alergijske reakcije, respiratorne probleme, osip na koži i druge zdravstvene probleme kod ljudi
- ima razgranat i snažan korijenski sustav koji može oštetiti infrastrukturu, uključujući ceste, zgrade i kulturnu baštinu – raste i u povijesnim gradskim središtima gdje oštećuje kamene građevine
- zarasta poljoprivredne površine, posebno u mediteranskim kulturama poput maslinika, vinograda i voćnjaka



- Očekivani rezultati:

- poboljšanje ili očuvanje postojećeg stanja očuvanosti Natura 2000 stanišnih tipova
- smanjenje daljnjeg unosa i širenja pajasena unutar projektnih područja
  - očuvanje kulturne baštine
- uspostavljanje nacionalnog protokola i zakonodavstva



- Aktivnosti projekta:

### 1. Pripremne aktivnosti

- Kartiranje pajasena na projektom području
  - Priprema protokola
  - Edukacija projektneog tima
- Stjecanje dozvola i informiranje dionika

### 2. Aktivnosti očuvanja

- Uklanjanje pajasena na projektom području

### 3. Aktivnosti praćenja i evaluacije

- Praćenje utjecaja projekta na invazivnu vrstu pajasen
  - Praćenje utjecaja projekta na ciljna staništa
  - Evaluacija protokola uklanjanja

### 4. Podizanje svijesti javnosti i akcije vidljivosti

## Provedene aktivnosti:

- kartiranje rasprostranjenosti pajasena (travanj - srpanj 2021. godine) unutar svih projektnih područja kako bi se utvrdilo početno stanje za praćenje provedbe projekta



- Rezultati kartiranja:

- dodatno potvrđena invazivnost pajasena na području NP Krka, čiji su temeljni fenomen sedrene barijere
- potvrđena prisutnost pajasena na poluotoku Pelješcu gdje potiskuje zavičajne vrste i ugrožava naše eumediteranske travnjake
- potvrđena prisutnost rasta pajasena iz Dubrovačkih gradskih zidina te zidina u Malom Stonu i Stonu čime se narušava očuvanje kulturne baštine



➤ evaluacija svijesti javnosti o invazivnim stranim vrstama (IAS) provođenjem nacionalnog istraživanja

- Metoda - CAWI (Computer Assisted Web Interview)

- Uzorak: N=406

Reprezentativni uzorak po spolu, dobi,  
regiji, veličini naselja i obrazovanju

- Trajanje upitnika: 15 minuta

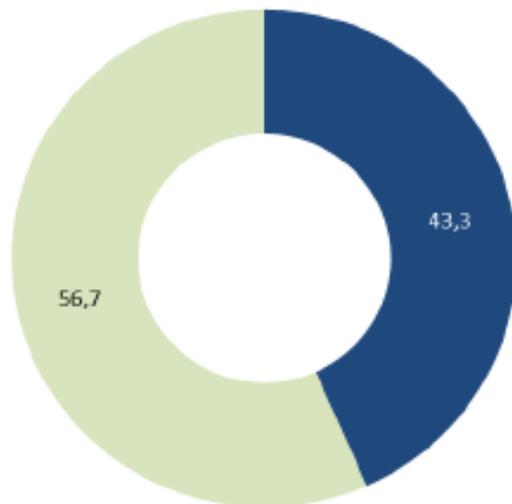
- Vrijeme provedbe istraživanja: svibanj, 2021.



- Poznavanje pojmova strana vrsta i invazivna strana vrsta

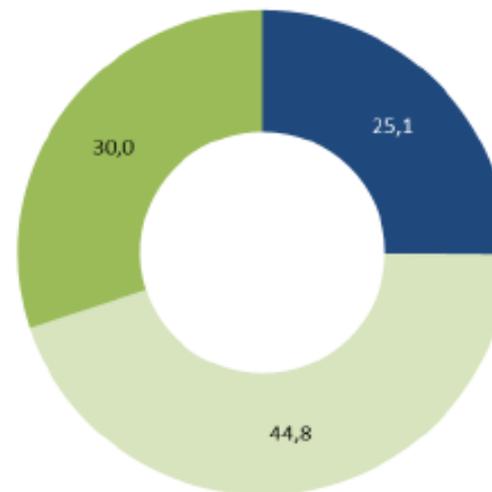
Poznavanje pojma "strana vrsta"  
Svi ispitanici (N=406)

■ Da ■ Ne



Poznavanje pojma "invazivna strana vrsta"  
Svi ispitanici (N=406)

■ Ne, nikad nisam čuo(la) i ne znam što su  
■ Čuo(la) sam i znam što su  
■ Da, čuo(la) sam, ali ne znam što su



- Poznavanje pajasena

- 17% ispitanih spontano navodi da poznaje pajasen
- 83% ispitanih prepoznaje pajasen kad su im prikazane slike pajasena



- Najviše poznavatelja pajasena navodi da je pajasen drvo i biljka (34%), 28% smatra ga nekontrolirano širećom (invazivnom) biljkom ili drvetom

- 
- 17% ispitanika smatra pajasen problemom, dok najveći broj (72%) nisu sigurni je li on problem
  - Oni koji smatraju da je pajasen problem najvećim dijelom smatraju da on ugrožava zavičajne vrste (74%) i da zarasta prirodna sta (73%)
  - Najveći broj (91%) nikada nije uklanjao pajasen, a 67% smatra da bi ga ipak trebalo uklanjati
  - 63% smatra da bi se uklanjanjem pajasena trebale baviti državne institucije koje se bave temama zaštite prirode, poljoprivrede, šumarstva itd.,
  - 53% njih smatra da bi vlasnici zemljišta sami trebali uklanjati pajasen
  - 38% navodi da bi se problemom uklanjanja pajasena trebale pozabaviti lokalne samouprave

➤ Edukacija projektnog tima

- studijsko putovanje u Nacionalni park Alta Murgia,

gdje je u razdoblju od 2013. do 2019. godine proveden LIFE projekt „Control and eradication of the invasive exotic plant species *Ailanthus altissima* in the Alta Murgia National Park“





- demonstracija različitih metoda uklanjanja pajasena

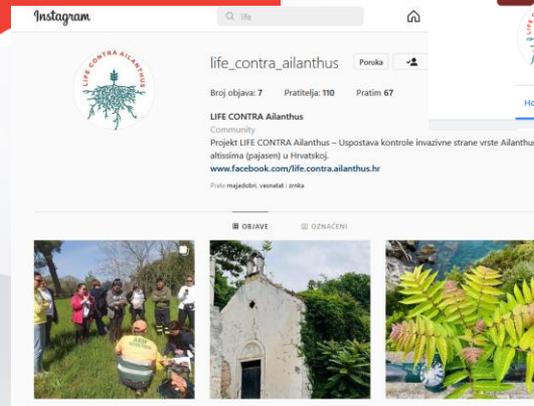
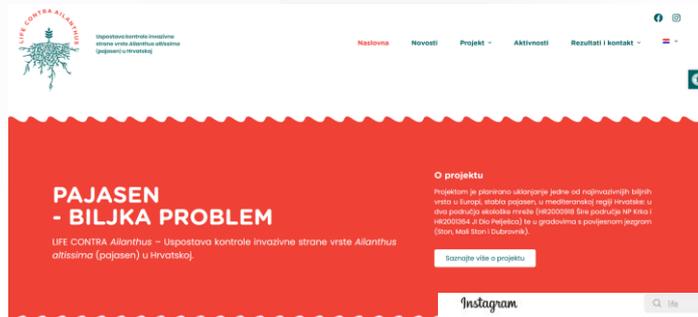


- predstavljen projekt LIFE CONTRA Ailanthus talijanskim kolegama te su razmijenjena iskustva i dosadašnje prakse uklanjanja ove invazivne strane vrste

- Dodatni ciljevi

- poboljšanje kapaciteta za upravljanje invazivnim stranim vrstama
- podizanje svijesti javnosti o negativnom utjecaju invazivnih vrsta poglavito pajasena na nacionalnoj razini
- povećanje znanja o pojmu Invazivne strane vrste do 2025. godine za najmanje 10%

- Web stranica - <https://lifeailanthus.hr/>
- Instagram - [https://www.instagram.com/life\\_contra\\_ailanthus/?hl=hr](https://www.instagram.com/life_contra_ailanthus/?hl=hr)
- Facebook - <https://www.facebook.com/life.contra.ailanthus.hr>





# Hvala na pažnji

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Zavod za zaštitu okoliša i prirode

Radnička 80/7

10 000 Zagreb

Hrvatska

Telefon: ++385 1 488 68 40

E-mail: [zavod@mingor.hr](mailto:zavod@mingor.hr)